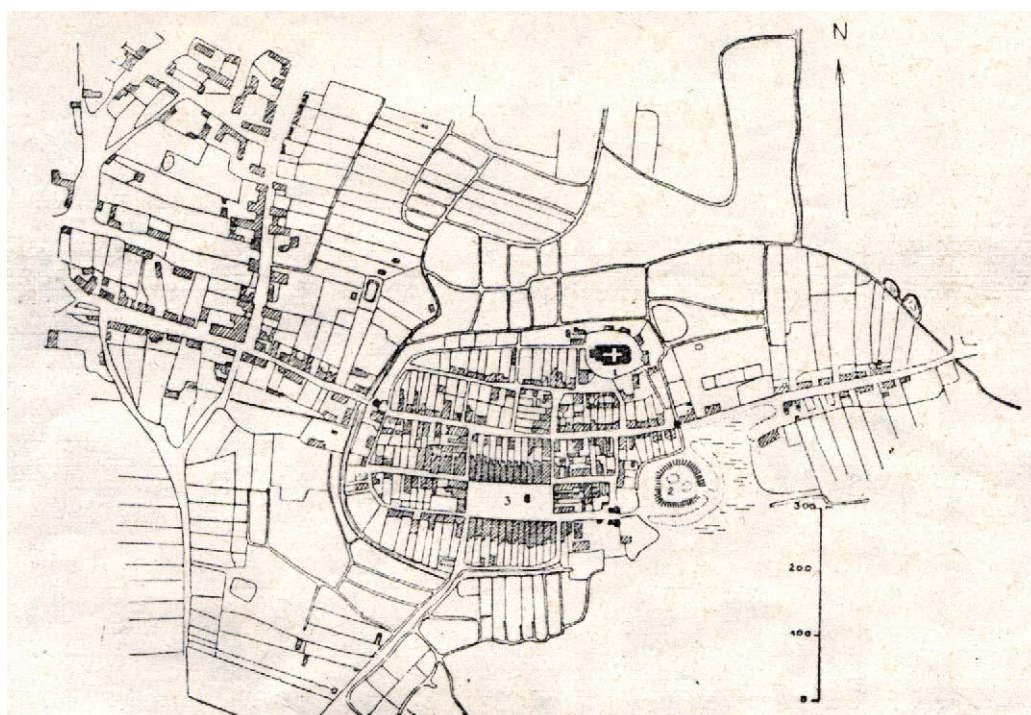

DOMY ALTARZYSTÓW PRZY KOŚCIELE FARNYM W GOSTYNIU

Biblioteka Kórnicka PAN przechowuje w swoich zbiorach mało znany plan kartograficzny naszego miasta. Nie jest on sygnowany ani datowany, ale przypuszczać można, że prezentuje on Gostyń z przełomu XVIII i XIX wieku, a na pewno sprzed pożaru 1811 roku. Dla pasjonatów historii parafii św. Małgorzaty najbardziej interesujące jest przedstawione w nim najbliższe otoczenie świątyni. Od strony północno-wschodniej zaznaczone zostały miejsca, w których stały kiedyś budynki. To chyba jedyny istniejący widok przedstawiający zabudowę mieszkalną tego miejsca. Dzięki zaś dawnym dokumentom możemy obecnie zidentyfikować wspomniane domy. Zachowało się bowiem sporządzone w 1806 roku zestawienie dóbr kościelnych, w którym o nich wspomniano:

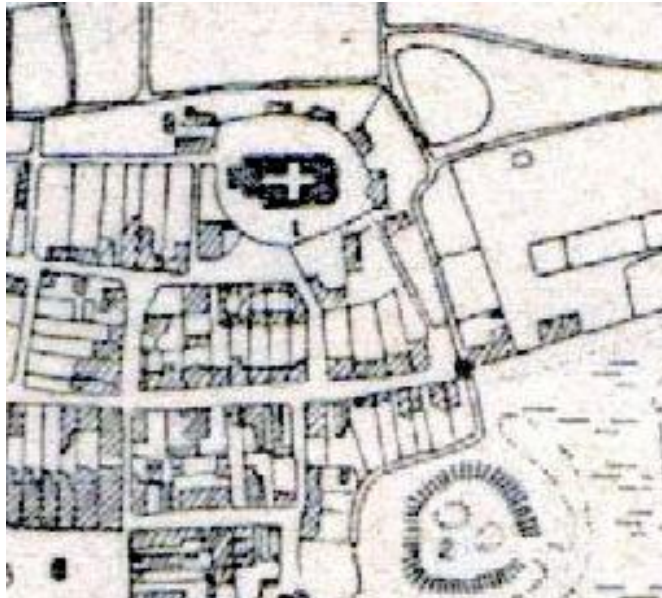

1. Dom mieszkalny Bractwa Literackiego w ulicy Kościelnej. Cały drewniany, szkudłami pokryty. Dwie izby i tyleż komór mający z oknami, piecami, kominami z sienią, podwórzem i drzwiami z należyłym zamknięciem i z podłogą ozdobnie opatrzony i tylko w dachu w podbudowaniu od wschodu słońca małej reparacji i jednej belki przedniej izbie podniesienia potrzebujący, w tyle zaś ku południowi ma plac przyległy częścią płotami częścią chlewikami ogrodzony i opatrnie zamknięty. Uznany za mieszkalny i do mieszkania księdzu beneficjantowi bezpiecznie może być przeznaczony. Mieszkał w nim za zapłatą roczną publiczny Exaktor Konsupcyjny.
2. Dom mieszkalny Ołtarza św. Krzyża w granicy cmentarza, tyłem na wschód słońca wystawiony, Drewniany także, szkudłami w stanie miernym widzianymi pokryty, Dwie izby, komory zaś cztery z sienią z podwórzem z kominami z piecem, z oknami, z podłogami, jako też z drzwiami należyłym zamknięciem opatrzonemi mający. Wewnątrz ozdobnie i różnymi kolorami wymalowany. Wygodny na mieszkanie, tylko podbudowania nowego od północnej strony i do zachodniej widocznie wyciągający. W tyle przyległy jest do niego ogródek z małą łączką. Może bądź na potem za roczną zapłatą komornik w nim osadzony.
3. Dom mieszkalny Ołtarza Nawiedzenia NMP przy granicy cmentarza na zachód słońca stojący, także drewniany szkudłami niektoremi nowymi pokryty w reszcie reparacji zewsząd potrzebujący

Uznany, który z jednej tylko izby z sionki z podwórza y z dwóch komór składa się, i tylko kominami, piecami, oknami, drzwiami i podłogami w miernym stanie opatrzony jest, mając z jednej strony przyległy sklepik z cegły palonej z przykryciem spustoszonem, z drugiej zaś strony ogród, czyli sad dobrze ogrodzony. Rezydencja ta, poratowawszy ją, może być na mieszkanie dla organisty miejscowego bezpiecznie Naznaczona, gdyby obcego, nie obywatela, jaki teraz jest, i ma swoje własne pomieszkanie, Urządzić nagodziło się.

4. Dom mieszkalny Ołtarza św. Wawrzyńca przy granicy także cmentarza ku Wielkiemu Wchodowi tyłem stojący, od rezydencji św. Krzyża na południe graniczący, także drewniany szkudłami już nadbutwiały pokryty, tak w podbudowaniu jak w ścianach znacznej reparacji potrzebujący, prócz sionki, dwóch izbow i komórki jednej, ma sklepik z cegły palonej, kominki, piece, okna, podłogi, drzwi z należytem zamknięciem i może do wygodnego mieszkania potrzeby, ma i piec ozdobny do pieczenia chleba, co wszystko w zupełnym daje się widzieć stanie, a przeto jest mieszkalny i dla Imci księdza Beneficyała za poprzedzającą jednak tego reparacją na przyszłość wygodny. W tym czasie mieszkał komornik.

5. Dom mieszkalny Bractwa św. Anny w tyle domu proboszczowskiego stojący, Drewniany, szkudłami dawnością czasu nadpsutymi pokryty, o jednej tylko Izbie z komorą i sionką wystawiony, ten kominami piecem, podłogą, oknem i drzwiami, jako też inszymi potrzebami opatrzony dla niewygodny jednak i dla szczupłości miejsca tylko z pensji rocznej zadzierzawiony być może. Mieszkał w nim wówczas kuśnierz mieszczanin.

Wspomniane budynki były najprawdopodobniej pierwotnie wykorzystywane jako mieszkania altarzystów. Ich nazwiska oraz wzmianki o miejscach ich zamieszkania trafiają się często w starych dokumentach. Temat ten jednak nie był dotąd wnikliwie badany.